

۲۰ ویژگی یک فرمانده در عملیات آتش‌نشانی عبارتند از :

۱- احترام گذاردن به کار و وظیفه دیگران

درک این مطلب که نجات جان و مال دیگران، کار پر خطری می باشد یعنی ارج نهادن به زحمات و کوشش های پرسنل تحت امر . فرمانده لازم است با رفتار و کردار خود به پرسنل یادآوری کند که تلاش شما قابل تقدیر است و این نشان دهنده داشتن یک تیم قوی است.

۲- قابلیت حفظ خونسردی

تسلط بر نفس و خونسردی در فرماندهی سبب می شود که یک فرمانده با موفقیت عملیات را رهبری کند و اطمینان و ثبات را حفظ کرده ، با احترام با زیر دستان خود رفتار کند. در صورتی که فرمانده در محل حادثه نتواند خونسرد باشد نه تنها باعث می شود که کار پیشرفت نکند بلکه با ایجاد سر و صدا و حرکات اضافه اختلال وبی نظمی را به تیم وارد می کند و این امر باعث می شود خطا در کار افراد درگیر در عملیات بالا رفته و استرس به اعضا وارد شود.

۳- دانش فرماندهی

دانش فرماندهی باید مشمول زمان و تجربه باشد. در ابتدای ورود نفر به سازمان آتش‌نشانی، بعد از گذراندن دوره های بدو استخدام ، حین کار و ... با وظایف آتش‌نشانی آشنا می شود و سپس با گذراندن دوره های تخصصی و مرتبط با آتش‌نشانی و همچنین گذشت زمان تجربه نفر زیاد شده و ابتدا در دوره کمک فرماندهی و سپس در دوره های فرماندهی شرکت می کند . فرمانده باید از لحاظ علمی و عملی در سطح قابل قبولی باشد .

۴- تمایل داشتن به نقش فرماندهی، نه عمل

فرمانده باید برای مدیریت و رهبری تمایل و انگیزه داشته باشد. نباید به اجبار و به دلیل نداشتن نیرو، نفر را مجبور کنید که نقش فرماندهی را قبول کند . سازمان آتش‌نشانی باید شرایطی را فراهم کند که حضور به عنوان فرمانده یک موفقیت برای پرسنل باشد. در این صورت است که انگیزه و تمایل در افراد ایجاد می شود.

۵- توانایی ایجاد یک فضای مثبت و حفظ ثبات از نظر روان شناسی

فرمانده باید بتواند این اطمینان را در بین افراد تحت امر خود از لحاظ روان شناسی ایجاد کند مبنی بر این که وقتی من هستم نگران نباشید. چون من با فنون کار آشنا هستم و احتمال خطا برای من بسیار کم است پس با من همراه شوید و حتی لحظه ای فکر نکنید که من اشتباه می کنم .

۶- داشتن آمادگی جسمانی

توانایی تحمل فشارهای ناشی از بروز حادثه مخصوصا در زمانی که عملیات طولانی می شود نیازمند آمادگی های جسمانی از قبل می باشد . یعنی این که با انجام فعالیت های ورزشی در سیستم غیر هوازی، بدن به مرحله ای از

آمدگی برسد که در عملیات های طولانی از لحاظ فیزیکی کمبودی ایجاد نشود چرا که بیشترین اشتباه زمانی حادث می شود که خستگی بر نفرت چیره شده باشد. در آن صورت دیگر مغز نمی تواند فرمان درست به عضله صادر کند.

۷- منصف بودن

یعنی تشخیص اینکه فرماندهی صرفا برای جلب محبوبیت نیست بلکه عبارت است از احترام گذاردن و درک کردن سایرین و این که نفر به این باور برسد که جایگاهش تنها برای خدمت بیشتر است نه برای نشان دادن قدرت. در این صورت تمام تلاش خود را می کند تا در انجام امور انصاف را پیشه کند.

۸- داشتن قاطعیت به هنگامی که شرایط ارتباطی اقدام به ریسک کردن را ایجاب می کند

در این شرایط، ایجاب می کند که اقدامات به سرعت با در نظر گرفتن شرایط ایمنی انجام گیرد و حتی یک لحظه نیز فرمانده تردید به خود راه ندهد. اگر نیروها تردید را در چشمان یک فرمانده ببینند دیگر نمی توانند او را به عنوان یک فرمانده قبول کنند و بعد از دیدن تردید، پایی برای رفتن به محل حادثه نیست و در صورت ورود به صحنه چون اجبار و تردید وجود دارد قطعا حادثه ای اتفاق می افتد.

۹- در نظر داشتن تمام پرسنل و درک ظرفیت ها و محدودیت های آنها

فرمانده باید از ظرفیت کاری و روحی افراد مطلع باشد مثلا اگر در تیم افرادی هستند که از زخم های شدید و یا جسد، ترس و واهمه دارند از حضورشان در چنین فضا هایی جلوگیری شود و یا اگر یکی از نجاتگران ترس از ارتفاع دارد در امداد و نجات در فضا های معلق از این نیرو استفاده نشود.

۱۰- توانایی سازماندهی

فردی که به عنوان فرمانده انتخاب می شود باید بتواند افراد را در قالب تیم هایی دسته بندی و تقسیم وظایف کند این کار نباید در صحنه عملیات رخ دهد بلکه باید این کار در ایستگاه های آتش نشانی در زمانی که افراد مشغول به تمرین هستند صورت گیرد. در صورتی که سازماندهی به درستی انجام شود دیگر نیازی نیست افراد در صحنه عملیات به دنبال شرح وظیفه خود باشند بلکه این از قبل برایشان تعریف شده است.

۱۱- منضبط و ثابت قدم بودن

یعنی تداوم انضباط در صحنه عملیات و ثابت قدم بودن در شرایط بحرانی که تمام افراد و حتی شرایط روانی فضای موجود پیام غیر مستقیم شان این است که دست از کار باید بکشید. در این شرایط فرمانده باید هر آنچه که در طراحی ذهنی خود برای پیشبرد اهداف داشته را بکار گیرد و نظم را ایجاد و حفظ کند .

۱۲- استفاده به هنگام و بجا از تشویق و تنبیه

تشویق بجا و تنبیه بجا دو عاملی هستند که توانستند معنای واقعی اثر بخشی خود را تاکنون حفظ نمایند و در هر برنامه ای از زندگی انسانها نقش آفرینی می کنند. فرمانده باید آنقدر صعه سدر داشته باشد و با ظرافت فرماندهی کند

تا عملیات به پایان برسد سپس به امر تشویق و تنبیه بپردازد. چون (خشنود شدن و غمگین شدن) هر دو مورد در صحنه عملیات تاثیر روحی و روانی دارند .

۱۳- رهبر باشید

یک رهبر، پشتیبانی کننده اعضاء گروه است و گروه نیز از رهبر پشتیبانی می کند. هرگز سعی نکنید که بحث و مشاجره پیش بیاید و یا چنانچه بحث یا مشاجره ای رخ دهد سعی نکنید نشان دهید که حق با چه کسی است.

۱۴- حفظ احترام پرسنل

همیشه نسبت به نیازمندیهای پرسنل خود آگاهی داشته باشید. فرهنگ، اخلاق و افکار شخصی را ملاک قرار ندهید. برای غلبه بر آتش سوزی، با تمام افراد همکاری کنید. کسی را که احیانا کارش را خوب انجام نمی دهد مورد تمسخر و استهزا قرار ندهید. در این گونه موارد با راهنماییها و مدیریت صحیح، موضوع را حل و فصل نمایید.

۱۵- از مقام و ارشدیت و درجه سوء استفاده نکند

چنانچه فردی در حین عملیات مرتکب اشتباهی شد، در برطرف کردن آن بکوشید. چنانچه متوجه شدید که یک نفر کار خود را اشتباه انجام می دهد، به موقع از اشتباه وی جلوگیری به عمل آورید. غرض ورزی در برخورد با افراد به خاطر بروز اشتباه در عملیات غیر اخلاقی بوده و لازم است با افزایش آموزش به فرد و برگزاری مانور و تمرینهای عملیاتی نسبت به افزایش مهارت نیروها اقدام گردد.

۱۶- با کارهای بیهوده و نابجا در صحنه حریق فرصت را از دست ندهد

هر افسر آتش نشان تاکتیک دلخواه و مخصوص به خود را دارد. از این تاکتیکها در موقعیتهای مناسب استفاده نمایید ولی هرگز اجازه ندهید از این تاکتیک در تمام شرایط و وضعیتها استفاده شود.

۱۷- دارای زبان و گفتار و گویش مناسب باشد

شما باید هنگام صدور فرامین به طور حرفه ای عمل کنید و دنبال اطلاعات باشید و گزارشات را دریافت نمایید. تمام صحبتها و سایر ارتباطات باید با زبانی توأم با احترام و مناسب و در خور محیط عملیات باشد.

۱۸- احترام گذاشتن به فرماندهی

هر فردی با هر سمتی که در یک عملیات ایفاء نقش می کند ضرورت دارد که به فرمانده احترام بگذارد . در شرایط بحران توجه به رعایت رفتار روانی در پیش برد کار از هر نظر موثر است .

۱۹- انتقاد های سازنده را به طور خصوصی در خلوت با زیر دستان خود مطرح کند

ارتباط مناسب در یک عملیات دو طرفه است. یعنی هم فرمانده وهم دیگر افراد که در صحنه عملیات هستند باید نسبت به جایگاه و دیدگاه درست، انتقاد سازنده انجام دهند.

۲۰- قادر به تصمیم‌گیری‌های موثر و سریع و مفید باشد

برای یک عملیات اطفاء حریق باید فقط یک فرمانده وجود داشته باشد. در غیر این صورت شیرازه امور در ارتباط با فرماندهی، کنترل، هماهنگی، طرح ریزی، سازماندهی، ارتباطات و ایمنی به سرعت از هم خواهد پاشید. فرمانده کسی است که تمام مسئولیتهای فرماندهی در ارتباط با پرسنل و دستگاهها را در مواقع اضطراری صحنه عملیات عهده دار باشد. او مدیری است که سیستمهای مخصوص مدیریت را در مواردی که خطر، کمبود وقت، اطلاعات ناقص و یا غلط، عدم ارتباطات صحیح و آشفتگیهای به وجود آمده در صحنه عملیات، پیش می‌آید به اجرا می‌گذارد.

